

Dari transcript:

زنان در موسیقی- بخش نخست

شهرزاد: نورجهان جان، یک کمک بری ما گپ می زنی در مورد موسیقی زنا در افغانستان؟ نورجهان: در کل موسیقی زنا در افغانستان، مه فکر می کنم که قبل ازی که به صورت رسمی در تلویزیون و رادیو باشه، ای کاملاً طبیعی است که در محافل عروسی، در خانه های مردم، در دیگه محافل، بین زنا وجود داشته به خاطر ازی که دوییتی های بسیار زیاد و قدیمی وجود داره، که تاریخچه خاصی ندارن. که ما نمیتانیم بگوییم که خا، ای از ای وقت است، ای از ای وقت است. لیکن نظر به ادبیاتی که استفاده شده و نظر به طرز استفاده اش، نظر به کلتوری که در همو دوییتی ها نشان داده شده، آدم می تونه بفامه که ای حالی نیست. ای یک چیز قدیمی است و وقتی نیست که مثلاً در تلویزیون بر آمده یا چی. لیکن در کل اولین خواننده زن در افغانستان پروین جان نام داشتن و بسیار مشهور بودن و بسیار با مشکلات بسیار مختلف، ایا توانستن مقابله کنن که در رادیو صدایشان بر آیه و به صورت رسمی خواندن کنن.

شهرزاد: در زمان شاه بود دیگه ها؟

نورجهان: بلی در زمان شاه بود. و او وقت تازه راه باز شده بود بری خانم ها که کار کنن. نو، یک چیز کاملاً جدید بود و دیگه کارها شاید قابل قبول بود، لیکن موسیقی مثل یک قدمی است که، مثل یک انقلاب بود چون هیچ کس انتظار ازی ره نداشت که یک خانم، بیایه او هم مثلاً دو بیتی بخوانه، یا چیزهای بسیار، بسیار چیزهای فولکلوره بخوانه، چیزهایی ره که نشاندنده آرزوهای زناست، فکرهای زناست، احساسات زناست. و امو آرزوهای که بیشتر نمیتانستن، به صورت علنی بیان کنن. یا به صورت

شهرزاد: در حضور مردا بیان کنن

نورجهان: ها، یا در حضور مردا بیان کنن. یا حتی در حضور یک گروه بزرگتر از بیست نفر، سی نفر یا یک محفل عروسی بیان کنن. به او خاطر ای یک قدم بزرگ بود. بعد از او هنرمندای زیادی خصوصاً از خانواده های بزرگ، از خانواده های پیسه دار، ای راه ره باز کردن، به خاطر ازی که او میخواستن قدم بگذارن که دیگه زنا تشویق شوه.

شهرزاد: بری ازونا آسانتر بود.

نورجهان: خانواده های قدرتمند. بری ازونا آسانتر بود. معمولاً فامیل هایشان در خارج زندگی می کدن و معلومات داشتن و می فامیدن که به نظرشان طبیعی می آمد که یک نفر بخوانه. به او خاطر او شروع کدن. و از ای جمله مثلاً هنگامه است، و چند تایی دیگه که بسیار..

شهرزاد: استاد مهوش

نورجهان: یا استاد مهوش که بسیار مشهور استن تا هنوز هم. از خانواده هایی بودن که همی اجازه ره میدادن، بسیار خانواده های معتبر بودن. بسیار مشکل بود بری یک کسی که از یک خانواده متوسط شروع کنه کار کاملاً انقلابی ره. او هم در جامعه ای که بسیار سنتی بود و بسیار به

رسم و رواج‌ها باور داشتن. در دوران مجاهدین، تعداد زیادی از خانم‌های هنرمند کشته شدن، به خاطر ازیکه بعد از کمونیست‌ها بود و هر خانمیکه می‌خواند می‌گفتن ای کمونیست اس. ای خلقی اس. ای چی اس، چی اس. ایره باید بکشیم و

شهرزاد: احتمالاً همو کسایی که از طبقه پایین‌تر جامعه بودن و آواز خوان شده بودن. نورجهان: بیشتر اوقات بلی. چون که اونا نه مقتدر بودن و نه پیسه دار بودن، که بتانن فرار کنن از مملکت. نی کسی ره می‌شناختن. هیچ راه فرار نداشتن و کسایی نبودن که مثلاً سلاح داشته باشن، تفنگ داشته باشن، از خود دفاع کنن. فقط همو قسم، مثل ازیکه عادی. مثل آدم‌های عادی بودن و بسیار آسان بود که اونا ره به عنوان عبرت بری دیگرا، مجاهدین از بین بیرن. و ای یک، یک چیز بسیار بسیار بزرگ است. یک رنج بسیار بزرگ است. به خاطر ازیکه همی دوره مجاهدین نه تنها باعث شد که زنای زیادی به قتل برسن، زنای هنرمند زیادی، بلکه باعث شد که زنا روحیه خوده از دست بتن. اعتماد به خود، خوده از دست بتن و نتانن که، از لحاظ روحی آماده نباشن که یک قدم بردارن به راهی که کس دیگه قدم بر نداشت. به او خاطر ای بسیار یک، یک دوره بسیار

شهرزاد: دشوار

نورجهان: یک دوره حساس و دشوار بود. و به نظر من بسیار مهم است که ما ای دوره ره نادیده نگیریم. به خاطر ازیکه بسیار هنرمندای ما با وجودی که شاید به قتل نرسیدن، لیکن گم هستن. مثلاً هیچ کس نمی‌فامه که کجا هستن، می‌فامن که زنده هستن، لیکن، نمی‌فامن که کجا هستن، آهنگ نمی‌خوانن. چیز تازه جور نکردن. هیچ دستاورد جدید ندارن. و احتمالاً همی، تأثیرات همی است چون که بعد ازیکه تو ببینی که چقدر دوستای من که هنرمند بودن به قتل رسیدن یکی که آدم ترس به دلش به وجود می‌آیه و حتی اگر او ترس از بین بره، همو خاطرات بد، همو اعتماد به خود نداشتن، همو باقی می‌مانه. چون بعد از بسیار وقت زیاد بسیار مشکل است که پس شروع کنی به خواندن.

English translation:

Shaharzad: Dear Noorjahan, will you talk a little bit to us about women's music in Afghanistan?

Noorjahan: In general, women's music in Afghanistan... I think before coming officially to TV and radio it is very perfectly natural that it existed at wedding parties, in people's house, at other parties, among women. Because there are many old songs that don't have a special history that we can't point out and say, "Oh, this is from this time period. This is from that period." But according to literature and the way it is used, according to the culture portrayed in those songs, one can understand that this is not new. This is something ancient. And it is not something that has just come to TV or something. In general, the first woman singer in Afghanistan was Parwin Jan, and she was very famous and she could struggle with many different problems and her voice was broadcast on the radio and she could sing officially.

Shaharzad: It was during the king's time, right?

Noorjahan: It was during the king's time and that time was when the way opened for women to sing for the first time. It was new, something totally new. Other things might have been acceptable, but music is like a step that...it was a revolution, because nobody expected a woman to come and sing a couplet (*dobiati*), or sing things that were very folkloric, things that express wishes of women, their thoughts and their emotions and the wishes that they couldn't express outside before. And express it...

Shaharzad: ...in front of the men.

Noorjahan: Yes, or to express it in front of men, or to even express it in front of a group bigger than twenty or thirty people or a wedding party. For this reason, it was a big step. After that, many artists, especially from big families, from rich families, opened this path, because they wanted to step up to encourage other women.

Shaharzad: It was easier for them.

Noorjahan: For powerful families, it was easier for them. Usually their families lived abroad and had information and knew things. They considered it natural for a person to sing. So they started (to sing). Among them was Hangama (a woman singer) and a few others that...

Shaharzad: Ustad Mahwash (another woman singer).

Noorjahan: Or Ustad Mahwash who is still very famous. They were from the families that permitted this. They were very influential families. It was very difficult for someone from a middle class family to start something completely revolutionary, that too in a society that was totally traditional and believed in customs and traditions. In Mujahideen's period, many women artists were killed, because it was after the communists and every woman who sang, they said, "She is a communist." They said, "She is *Khalqi* (member of *Khalq*, one of the two communist groups). She is this and that. We should kill her and..."

Shaharzad: Probably people who were from lower class of the society and had become signers.

Noorjahan: Mostly yes, because they were neither powerful, nor rich enough to be able to escape the country. Nor did they know anyone. They had no way to escape and they were not people who had arms or guns, who could defend themselves. They were just like that, very normal. They were like common people and it was easy for Mujahideen to kill them in order to scare others. And this, this is a huge thing. This is a huge suffering. Because Mujahideen's period not only caused many women to die, many women artists, but also caused women to lose their morale. Women lost their self-confidence, so that they wouldn't be, psychologically prepared to step in a way that others hadn't stepped in. For that reason, this was a very, very...

Shaharzad: Difficult.

Noorjahan: Difficult and sensitive period. And I think it is important that we do not ignore this. Maybe because many of our artists, even if they were not killed, they are lost. Nobody knows where they are. People know that they are alive, but they don't know where they are. They don't sing. They didn't create anything new. They don't have any new achievements. And probably this (situation) is the outcome of when you saw many friends who were artists were killed. First it creates a fear. And even if that fear goes away, those bad memories and lack of self confidence stays in place. Then after a long time, it is difficult to start singing again.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use everyday. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2003-2009 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated